

וי' בחשון
9 בנובמבר 1929
שבת

בעשר הרצאחי על חכניה השלטון בארץ:

(זוהי כנראה תמצית הרצאחי שהרצאחי בח"א 9.11.29):

(אני רוצה לחביא לפניכם נסיון של בירור דרכי השלטון

נ"ל
ק"ל
בא"י.)

המאורעות האחרונים העמידו שתי שאלות יסודיות:

א. הבטחון - היכול הישוב היהודי להתקיים בארץ

מבחינה הזאת, הבטוח הוא בחייו ?

ב. יחסנו אל הערבים.

לשאלת הבטחון ניתנות שתי חשבוות מצד חלקים שונים של

הצבור העברי. האחת אומרת: פתרון שאלת הבטחון צריך לבוא כולו,

ולמשך זמן רב, ע"י כוח צבאי אנגלי. השניה אומרת - הבטחון יקום

רק אז, אם לא ניחן לערבים כל יסוד לחגרה, לשנאה או להתמרמרות

נגדנו, כלומר, הבטחון חלוי ברצונם הטוב של הערבים, ואנו מצויים

ליצור את הרצון הזה.

שתי החשבוות אינן נכונות, לא מן הצד הפרינציפיוני,

ולא מן הצד המעשי. אין להניח שנוכל להשיג עזרה צבאית אנגלית

במשך תקופה ארוכה. אין גם להעלות על הדעה שקיומנו יהיה חלוי

ביחס הטוב של הערבים. עלינו לכוון את פעולתנו ליצירת כוח ישובי

יהודי מסביב אשר ידע לשמור על קיומנו. והנחתה זו מחדת מאד את

השאלה הפוליטית של יחסינו עם הערבים. אין זה מקרה שהשלו הינו

לדבר בשאלה זו. ערבים קיימים בא"י לא מאתמול. כל החנוכה
הציונית ידעה על קיום ישוב ערבי. ואם התחילה השאלה הערבית
להעסיק רק עכשיו את דעת הקהל הא"י והמחננין בא"י - אין זאת אלא
מפני התחדדות שאלת הבטחון בארץ, שהיא המחדדת גם את שאלת השלטון.
השלטון מחוקק, האדמיניסטרטיבי, המשפטי והכספי נתון
כרגע כולו בידי הנציב העליון. גם ליהודים גם לערבים אין חלק
ונחלה בהנהלת הארץ. האפשר לנו או הרצוי להביא בו שנויים, ומה
הם ?

על שאלה זו אין לענות מבלי שנענה תחילה על שאלה אחת,
שבעצם הייתה צריכה כבר להיות דלויה ע"י הציונות, אלא שבכל זאת עדיין
היא שנויה במחלוקת; והיא השאלה - מה אננו רוצים בא"י ?

הקונגרס הציוני הראשון הגדיר את רצוננו ב"מקלט בטוח
לעם ישראל בא"י". הצהרת בלפור לא הגדירה את הציונות ואת שאיפת
העם היהודי, אלא את עמדת הממשלה האנגלית ביחס לשאיפת היהודים
בא"י - סיוע להקמת הבית הלאומי, ועד היום לא פסקו הפירושנים לבית
לאומי זה. המנדט גם הוא לא הגדיר את הציונות, את רצון העם היהודי,
אלא את עמדת המדינות המאוחדות במלחמה העולמית לסטטוס הבין-לאומי
של א"י. העודה בין-לאומית זו הרחיקה לכת מהצהרת בלפור. סלבד
אשר קבלה אל תוכה את כל הצהרת בלפור בשלמותה, והיא חוזרת עליה
מלה במלה, היא מוסיפה עוד מה שאין בהצהרה: "והיות שע"י כך הוכר
הקשר ההיסטורי בין העם היהודי בא"י וכו'" והיעוד "לתקיים מחדש את
ביתו הלאומי בארץ הזאת" וכו'. אחרי חוסכה זו באו סעיפי המנדט.
הרי שהמנדט מוסיף שני מומנטים: הכרת הקשר ההיסטורי והצורך להקים

סחדש את הבית הלאומי. יש עוד במנדט סעיפים אחרים מכריעים בנוגע אלינו: חובת הממשלה ליצור חנאים פוליטיים, סוציאליים וכו', אשר יבטיחו את הקמת הבית הלאומי: הכרת הסוכנות, עליה, אדמות להתישבות צפופה, שפה, אבטונומיה קולטורית ועוד. ואולם בכל אלה אין עדיין חשבה על השאלה: מה רוצים היהודים בא"י? שאלה זו לא היחה מענינם של נוחני התעודות.

ואולם שאיפת היהודים לא"י ורצונם בה קודמים להצהרת בלפור ולמנדט, אינם נובעים מתוכם ואינם סותרים בהם, אם כי הגשמתם חלויה במדה רבה בחוקף הפוליטי של שתי התעודות. ובתוך העם היהודי לא פסק הוכחה על מהות שאיפתנו בא"י. רגילים לחלק אותה לשהי שיטות עיקריות: ציונות מדינית וציונות רוחנית, מדינה או מרכז רוחני. וקביעת המטרה שלנו בא"י סתנה במדה רבה את עמדתנו בשאלת הגורל הפוליטי של א"י. והנה אם יש לציונות המדינית חוכן ריאלי, המתחשב עם מציאות העם העברי, עם א"י. מציאותה, אוכלוסיה, ועמדתה בעולם; אם המדינה היהודית איננה מלה ריקה, כאשר באה לידי בטוי אצל בן-אבי, שבאיזה מקום בא"י יהיה לנו שלטון עצמי, כסף, דגל, פרוידנט או מלך, צבא וכו' בלי קשר לצרכי העם היהודי, אלא "למען נהיה ככל הגויים" (ואילו, למשל, נחנו לחל-אביב שלטון סוברני, כי אז היחה הציונות הפוליטית מתגשמת על כל סימניה), עם משברי קבינט, בולשת וכו' וכו', - אם הציונות המדינית איננה הקריקטורה הזאת, אלא פירושה - יצירת אפשרות בשביל האומה העברית להכות שורש במולדת, לפתח את חייה המשקיים, הרוחניים, הסוציאליים והפוליטיים ברשות עצמה, להבריא את חייה, אשר חובלו בחנאי הגולה, וגם להחזיר לנו את השלטון העצמי כמולכל העמי.

שנהיה חלויים בגורלנו אנו, מבלי שאיפה של שלטון על אחרים, -
אם זו היא הציונות הפוליטית, ואם הציונות הרוחנית איננה אף
היא קריקטורה של הרעיון הזה, שהנה - יש מספר יהודים, היושב
בא"י ומדבר עברית, ויש לו אוניברסיטה, שמרביצים בה חכמת ישראל
לחלמידים מכל תפוצות הגולה, ומהר ציון יצא אור לגויים וכו' וכו', -
אם לא זהו המרכז הרוחני, שאין בו יותר רוחניות והחיה מאשר יש
מדיניות במונאקו הציונית, אם המרכז הרוחני פירושו - שהעם היהודי
רב-הכשרונות, שגילה במשך תקופות כוח יצירה עצום, שהיה לפניו -
ובמדה ידועה גם עכשיו - מוציא מחוכו את גאוני העולם, ואשר בהיותו
עקור מחיי מולדת וסמוך על שלחן אחרים גם בחיים החרבוניים, נסחרם
כוח יצירתו, ועכשיו בשובו לחיות חיים טבעיים ובהתקשרותו לקרקע,
לעבודה ולחיקון חייו יוכל להיות שוב כוח יוצר בכל ענפי היצירה
האנושית, יוכל לפתח את עצמאותו הרוחנית והמוסרית על בסיס של הכשק
העצמי - אם כך הוא המרכז הרוחני, - הרי שבתוכן הדברים אין בין
שני השטח הללו אלא הבדל גישה בלבד.

שני הדברים האלה מחנים אפשרות של פעולה חפשית במשך תקופה
מסוימת, ולא רק ליהודים הנמצאים בא"י (יש אמנם ציונים רוחניים מטפוס
ידוע תחושבים, שהעם היהודי בא"י כבר קיים בהווה עם 150 אלף אוכלוסיו,
וצריך רק לשמור על שפתו ודתו). הם מחייבים להעמיד את הארץ בתנאים
שיאפשרו גלוי חפשי של יצירת העם העברי כולו. וכל משטר, שמחוך רצון
רק, או מפני עצם מהותו, שולל הוא או מעכב את אפשרות הפעולה הזאת -
הרי הוא שולל את הצורה הרוחנית והפוליטית של הציונות, ותשאלה היא:
היש לנו הזכות מחוך האינטרסים שלנו, הדורשים חופש פעולה במשך תקופה

מסוימת, לשלול מחושבי הארץ את זכות ההגדרה העצמית ? אנו נמצאים
בתקופת שלטון אבסולוטי, המוגבל באופן פורמלי ע"י האחריות בפני חבר-
הלאומים וע"י סעיפי המנדט. מנסיוננו אנו יודעים, עד כמה החוקה
והאחריות האלו אינן כלל ערובה מספיקה שהשלטון האנגלי ימלא את
החייבויותיו; גם אין בחובנו אף אחד, אשר ימצא סיפוק במשטר הקיים
בא"י. אולם יש בארץ עוד גורם אחד, המחנוד ההגדרות יסודית לא רק
להתנהגות הפקידים ומעשיהם, אלא לעצם קיומם כאן. יש רוב ערבי, הטוען:
במה נגרעה זכותנו מזכות כל אומה ולשון ? וחביעהו העיקרית היא - לא
חיקון המשטר ולא קיום נאמן של המנדט, אלא ביטול המנדט, יציאת אנגליה
מן הארץ והקמת ממשלה הנסמכת רק על בני הארץ, כמו בכל מדינה סוברנית,
המובלח רק ע"י כוחות של עמים אחרים. אם הממשלה הערבית הזוהר תראה
צורך בכניסת יהודים - חכמים ואם בסגירת העליה - חסבור, כמו אמריקה
ובאוסטרליה. חביעה זו עקבית היא והגיונית. מה עמדתנו לחביעה זו ?
שני קצוות לפנינו: שלטון אבסולוטי אנגלי וסוברניות ערבית. והיש
בכוחנו להתנגד לגמרי לחביעה הערבית ?

נשוב להצהרת בלפור. אנו רואים חמיר לפנינו חלק אחד מסנה,
שהוא בשבילנו ההצהרה, את זה המדבר על הקמת הבית הלאומי, ומתעלמים
אנו מן הסיפא: "בחנאי שלא הפקענה זכויותיהם של חושבי הארץ"; וכש
שהמנדט בא והוסיף אל הרישא של ההצהרה, כך הוסיף עוד יותר מזה לסיפא.
הסעיף השני של המנדט על חובת הממשלה המנדטורית ליצירת תנאים
סוציאליים וכו' מזכיר עוד שתי חובות: פיתוח מוסדות שלטון עצמי
בארץ והגנת העניינים האזרחיים של בני הארץ. המנדט לא נתעלם ממצאות
רוב ערבי בא"י. וזוהי שאלת הבסיס המוסרי של תציננות, זו המסופלת

בפרובלימות קשות ומסובכות מבלי שיהיה לה המכשיר לפתרון -
המדינה עצמה. נוסף על שאלת הטבע הא"י, שאינו נוח להתישבות ועל
שאלת החומר האנושי, שאיננו סוכר לסדי להתישבות, עומדת לפני
הציונות שאלה מוסרית: עד כמה שאיפתנו להיות לבוח עומד ברשות
עצמו - בצורה זו או אחרת - מוצדקת כלפי העובדה שהארץ איננה ארץ
ריקה. אם אין לציונות בסיס מוסרי זה - אין היא אפשרית. יכולים
עמים לעשות עול, לעשוק, לנשל (שחיטת העם הארמני, עקירת כל הישוב
היוני מתורכיה וחתורכי מיון); ההיסטוריה מלאה מעשי-דיכוי כאלה.
ואם נשפש בתולדות אמריקה, נמצא שגם היא לא הצליחה אלא על ידי
השטת הישוב המקומי. אולם כל זה אפשר כשיש מכשיר מדיני היכול
לבצע את הדבר בכוח פיזי. הציונות משוללת כוח זה. ולא רק שהעולם
לא יתן לעם היהודי לחפוס את המדינה בגזל ובכוח, אלא אין לו גם
יכולת לעשות זאת. אבל אילו גם יכולנו, נניח, לזיינ כנופיות
צבאיות שחכבושנה לנו את א"י - אין לאחד שאפשר להשיג את ההתגברות
הנפשית העצומה, הדרושה לציונות לגלוי הכוחות הצפונים בעם, ולקיים
פעולה חנוכית כבירה, הדרושה לבצוע הרעיון של בנין הארץ, אם לא
יהיה לנו לעצמנו הבטחון וההכרה הפנימית שמעשנו קדוש הוא ובהור
מכל פגם. לא יעלה בידינו אז לעורר בקרב אלפי צעירים את הכוחות
הדרושים לבנין הארץ, להשיג אמצעים מעם ישראל, להשיג את הסיוע
המוסרי והפוליטי של העולם האור.

אבל מה יהיה גורל הציונות, המדינית והרוחנית, אם התביעה
של תושבי הארץ הזאת תתמלא? רבים בתוכנו האומרים שאין לנו להתנגד
לדרישת פרלמנט, ומעמיהם הפוליטיים אדם: הדבר יוקם עכשיו גם נגד

רצוננו; הסיטואציה הפוליטית הבין-לאומית מסייעת לכך; יש במשלה פועלים באנגליה, שכחבה על דגלה "שלטון עצמי", והיא מקיימת את זה: דומיניון להודו, עצמאות וחברות לחבר-הלאומים למצרים בתנאים ידועים, ביטול המנדט על עיראק והקמת שלטון עצמי המוגבל רק בחוזה עם אנגליה; גם צרפת רוצה ללכת בדרך אנגליה ביחס לסוריה; מדרום, איפוא, ומצפון ארצות ערביות שהן חברות בחבר-הלאומים, מאחורינו - עיראק החפשיה, ועל ידנו - חציה של א"י כמדינה ערבית החת שלטון אמיר, ואל יעלה על הדעת שבחוק כל אלה תיצור במשלה הפועלים אי, אשר בו לא תתמלא דרישת השלטון העצמי. וטובאים לא רק ניסוקים פוליטיים. יש אומרים, שעלינו להצטרף לדרישות האלו, כי לא יתכן שנתחיל את מפעל השחרור שלנו במלחמה נגד השאיפות הצודקות של העם הערבי; על ידי כך אנו עלולים לקומם נגדנו את כל המזרח, גם את המערב הקשור בו או חנוהה אחריו. וכשבועלי הדברים האלה נשאלים ומה יהיה עלינו? הם עונים: יוקם פרלמנט ערבי עם נציב אנגלי, שלו תהיה זכות הויטו על כל ההחלטות, אשר יש בהן פגיעה בעניינינו, בבטחוננו ובפעולתנו. ואין הם חלים ומרגישים חבזה הם גופלים לחוך סתירה ללא-מוצא. אחד הניסוקים שלהם הוא - אני חלויים בכוח הכידונים האנגלים, ולא יתכן שעל כל בית-ספר וחלוץ יעמידו איש צבא למשמר. ואולם הדבר הראשון שיעשה הפרלמנט הערבי יהיה בלי ספק - ביטול העליה היהודית. אז יבוא הנציב ויגיד - לא, הפרלמנט יקבל חוק המבטל את חוקה הגנת העובד, כי לחברי הפרלמנט הזה אין צורך בחוק כזה. יבוא הנציב וישים ויטו. הפרלמנט הזה ודאי שלא ייטב מן המשלה האנגלית, וכשיקומו שליחי המופתי לרצות את היהודים - יעשה הפרלמנט מה שעשה לוק. ושוב יבוא הנציג ויתערב בדבר. אולם בכוח

מה יניח הנציב את הויטו שלו ? חרי לא בכוח עיניו היפות ולא בכוח המוסר, אלא רק בכוח הכידונים האנגלים. ובכן מה הועילו חכמים בחקנתם ? יהיה פרלמנט, ומערכת חוקים, אשר תאפשר פרעות, קפות וכותנו יהיה חוקי, פרלמנטרי, ואחרי כל זה נצטרך לבטוח בעזרת הכידונים אשר יגנו עלינו. אם מכירים שמבלי מלוי דרישת הערבים לא יהיה שלום בא"י, ואנגליה לא חקיים את המנדט, אזי נהיה הגיוניים ונאמר: משטר ערבי סובריני, בלי מנדט, בלי נציב, בלי אנגליה. וכאן אל נשלה את עצמנו. אנשים "רודפי-שלום" מביאים לנו ראיות היסטוריות על שלום שהיה קיים בין היהודים והערבים במשך דורות, בלי רדיפות, בלי הגבלות; הנה היתה תקופת ספרד, ומדוע לא יחזרו ימי הפריחה והשלום ההם ? אולם לא נחוץ לנוע על ההסטוריה. נסתפק במציאות ימינו. יש מדינה אחת, שבה החקיים האידיאל של עצמאות במלואו, והיא חסמש לנו בבואה לימים שלאחר הקמת מדינה ערבית סוברינית. הארץ הזאת היא חימן. אך די גם בדוגמת א"י. למעשה קיימת כאן מדינה ערבית. יש עיריות שכולן - מלבד אחת - ערביות. העירית הכי גדולה - ירושלים היתה צריכה להיות יהודית על פי ספר החושבים; ואין לה עדיין סוברניות; יש מושל בירושלים, מזכיר ראשי, נציב, ויש משרד מושבות בלונדון, חבר-לאומים, עתונות - אפשר לצעוק ולהתריע; ויש ביאח-כוח היהודים בה. והיא נוחנת לנו זכות מזה שעלולה להיות הממשלה הערבית. עושק יהודים בזכותם לעבודה, במסים; קורופציה, שוחד, מכירת עבודות, מעילות - והדבר ידוע לממשלה המפקחת. וצריכים נאיביות גדולה של אנשים שלא ראו מיסיהם ערבי, או אפנדי, או מופחי, כדי לפקפק בדבר מה יהיה גורל היהודים בארץ הזאת, אם תהיה סוברנית.

זכורים דברי ה"פלסמין" בחשובה לשיר שנדפס ב"דואר היום":
"ילדינו היו חותכים את לשונותיכם מפיותיכם. הנכבד שבכם היה
קורע ומשתתה מדי עברו על פני אחד הילדים שלנו". אלה הם
הרהורי הלב של השכבה הערבית השלטת כיום. אין זאת אומרת שישחמו
את היהודים. אדרבא, יש בהם חוקלה וצורך כשהם נעטים, אבל חסיסות
היא להניח שמצבנו ייטב מסצב יהודי הימן, וחסיסות היא לחשוב שנוכל
לקיים אשר אשר יצרנו בארץ הזאת. מדינה ערבית של המופתי ומאליב
מאקה לא יחיו בכפיפת אחת עם הסתדרות העובדים, עין-חרוד, נהלל,
ומשקי הפועלות. יהיה מקום לסוחר, ולסרסור יהודי, אשר יעבוד בעזרת
בקשיש, אבל לחשוב שיהיה מקום לפועל יהודי במשק ההוא, או להסתדרות
פועלים, או לביח"סר עברי, לחופש, לעתון, - בזאת יוכל לחשוב רק
מוכה סגורים. ובכלל מה יהיה גורל הארץ? 800.000 נפש יהיו
לכשיסה, לעברים לכנופיה של עלוקות מוצצי דם וחלאה מן האדם.
לאחרי המאורעות האלה עלינו לשרש מלבנו כל רגש שנאה לעם הערבי.
אם נמצא ערבי אחד, שהציל יהודים, עלינו לתת תעודת כבוד לכל העם
הערבי. ואולם אל נשלה את עצמנו בהזיות, לבלי לראות מי היא
הכנופיה השלטת עכשיו באינסטינקטים השטלים של עם הארץ. זוהי - זלאת
המין האנושי. על זה, כמובן, יש לענות: אין זה עסקך. יבוא יום,
וחע" הערבי יחקומם וישחרר. אבל יש גם לנו עסק בארץ הזאת.
אלא שמצפוננו צריך להיות נקי. מכשיר חנוכי יכול להיות
רק מוסרי. ומתוך הכרה זו עלינו לקבוע את ההנחה הזאת ביחס לערבים:
לערבים כל הזכויות כאזרחי הארץ, וכל הנובע מזה עלינו
לקיים בהשפעתנו הפוליטית ובמו"ס עם אנגליה. אולם אין לערבים זכות

בעלות על הארץ, ולא יוכלו לקבלה. שלילת הבעלות הערבית על א"י היא הנחה יסודית בהפיסתנו המוסרית והפוליטית. ראשית, מפני שבכלל אין בעלות על ארץ, זוהי הנחה אנושית יסודית. ושנית, מפני שאין לערבים זכות על יוחד מסה שיש להם וממה שיצרו. יש להם זכות בעלות על עצמם, רכושם, עתידם, עבודתם ותרבותם, וכל הנובע מזכות בעלות זו מגיע להם. כל מה שמעבר לזכות זו אינו מגיע להם. יש כפר ערבי בעל 50 אלף דונם אדמה, שהם מעבדים אותה - להם הזכות המלאה עליו. יש כפר שני של 100 אלף דונם, שמהם מעבדים רק את החצי, כי אין להם ידים עובדות ואין יכולת - יש לנו הזכות על העודף הזה, ואי, להם בעלות עליו. הים הוא חלק הארץ, יש לו ערך פוליטי ומשקי - אין להם בעלות עליו. יש להם זכות עבודה בו אך לא זכות בעלות, הנותנת אפשרות של שימוש לרעה, של עושק חלקו של אחרים. וכן הירדן: אין להם רשות לאסור על אחרים את ההגנה מן הירדן. ואם יש מי שהנחתו מן הירדן היא לא רק להתרחץ בו, לשחות את מימיו או להבריח דרכו סחורות גנובות, אלא ליצור ממנו כוח - אין לאסור עליו. יש שטחים בלתי-מיושבים - לא מפני שאסרו את קניית הקרקע או הפריעו בעד ההתיישבות שם, אלא שהערבים במשקם לא יכלו ולא רצו לעבדם - יש להם זכות אורת עליהם, אך לא זכות בעלות ואיסור על אחרים. וכל הזכות הוא על זכות הבעלות במובנה השלילי. אותה אנו שוללים בפה מלא. אנו שוללים זאת בכל ארץ וארץ, גם ברוסיה ובאמריקה. אנו שוללים את זכותה של אמריקה לסגור את שעריה. יש לה רק זכות להגן ע"י חו על דרגת החיים של הפועל, אך לא לסגור את השער בפני אלה הנכונים להכניע לחוק זה. ומה שרוצים הערבים הוא לא רק זכות אורת וקבוץ, וזכות בעלות על יצירה -

לזאת עלינו להסכים, - מלחמכם היא על זכות בעלות האומה את הארץ
לאחרים. ובמלוא ההכרה נשלול זאת בפני כל העולם. אילו היה המצב
ככה, שחלק אחד של הארץ מיושב וחלק שני - ריק, היינו אומרים
"יחלוקו". אבל האדמות מעורבות במובן הגיאוגרפי, וזה מקשה על
הפיתרון הפוליטי של א"י. זה מקשה לתת לערבים חופש ועצמאות, שכלי
היותם חלולים בשלטון זר, ויחד עם זה לתת ליהודים זכות ליהנות ממה
שיצר הקדוש ברוך הוא, בלי חסד ובלי בקשישים.

בעלי "ההסכם" אומרים אמנם: אין לותר על עליה יהודית,
אבל מדוע רק יהודים - גם ערבים. טענה זו כוזבת היא ומטעה בטענה
החגיגית של הסוברניות על א"י. מדוע קבעו בחקורה בין-לאומית את
העליה היהודית? מפני שהביאו בחשבון את הצרכים הקונקרטיים
החיוניים של כל עם. במצב הערבים אין צורך בזה. העליה היא צורך
חיוני של מיליוני יהודים, המוכרחים להעקר ממקומותיהם. העליה
הוא ענין של העם היהודי, בחור הווה היסטורית. בדרך זו רוצה
העם היהודי לקיים את מציאותו הלאומית בעולם, להקים לו מולדת;
ואין עם ערבי שאין לו מולדת. העם הזה שליט על כריסוריות עצומות
שוממות, שאין ביכולתו להשתלט עליהן. קיומו הלאומי אינו בסכנה. יש
לו פרוכליכה של בנין ארץ, אך לא של בנין מולדת, והאנלוגיה אל עליה
יהודית וערבית היא שטחית, חיצונית, כוזבת.

מה המסקנות הפוליטיות?

אני מניח שהמצב הקיים הוא בלתי אפשרי גם בשביל הערבים,
גם בשבילנו, גם בשביל אנגליה. אנגליה דימוקרטית לא חובלת להמשיך
במסטר אבסולוטיסטי בארץ. היהודים יכלו להוכיח ששלטון שהוא כולו.

אנגלי איננו מבטיח לא אה עניני הארץ ולא אה עניני העם, אינו
משמש ערובה לקיום המנדט, אין בטחון, ויש שרירות לב של הסקידות.
אנו שוללים את הפיכת א"י לארץ סוברנית ערבית. זאת
ישללו גם עמים אחרים. גם באמריקה יש חבל אחד שהוא משולל אותן
הזכויות שיש ליחר החבלים והוא איננו איזור של ישוב פראי:
קולומביה, שבה נמצאת עיר-הבירה, סרכו ארצות הברית. א"י כולה
היא מן סחוז קולומביה של האנושיות העולמית. לא יעלה על הדעת
שלמדינת סוברנית של המופתי ימסרו את המקומות הקדושים הנוצרים;
הן ראינו איך רמסו אלה בציניזם את המקום הקדוש ליהודים. יש גם
עם יהודי, שקיוסו קשור לאותם הדברים שאין לערבים זכות ליהם.
לפרלמנט ערבי על יסוד יחסי של חושבי הארץ אנו מחנגדים,
מכיון שהוא רק מרע את פני הדברים. או ביטול הנציבות או קיומה.
ואם מקיימים אותה, אז - או שתהיה אקטיבית, כלומר, המסטר נשאר
בשהיה, או שלא תמלא את תעודתה, ואז ה' אנו מסורים לשרירות לבם
של הפוליטיקנים הערבים. גם ההצעה של פרלמנט משותף על יסוד
פיפטי-פיפטי - רעה היא. פרלמנט כזה יהיה למקום התגוששות בלתי-
פוסקת ללא תועיל. הצעה סמאל: רוב ערבי, מיעוט יהודי, בהכרעה
פקידים אנגלים - מכילה את הרע שבכל ההצעות הקודמות יחד. היא
מארגנת רוב ערבי, מוסרת את הש' טון לידי האנגלים ושוללת את כוח
היהודים. זוהי רק אונאה של הערבים והיהודים גם יחד - ללא שנוי
כל שהוא. זאת תהיה רק במה חוקית לשטנה וסורוגם של שלטון בארץ.
בהצעתי אין לראות מסמכות קבועים, ואינה אלא ציון קוים-
מוצא בארץ זו, שיש בה 800.000 ערבים מצד אחד ו-150.000 יהודים.

שהם הפרגמנט של העם היהודי, מצד שני, (ודבר שנמצא בעוברו אינו פתוח חשוב מגוף חי, וההורג עובר כהורג אדם חי), ויש אנגליה אשר לה שני חפקידים בא"י: פיקוח על כל צד, ודאגה לעניינים שאינם נוגעים לשום צד. אסון יהיה לעולם אם א"י תהפך לגיא הריגה, זו הארץ המסמלת את הכי נעלה שביצירה האנושית. שאלת הבחון והצדק הפוליטי בא"י היא שאלה הנוגעת לכל האנושיות. וארץ זו, שאין דוגמה בעולם בפרובלימות, עם חשיבותה ההיסטורית, עם ישובה המחלוקה ועם עתידה - אין לגשת אליה באמח-מדה מקובלת. כאן נחוצה אמח-מדה מיוחדת שתהלום אותה. בלעדיה לא ימצא פתרון צדק.

אני מחלק את העתיד לשתי תקופות:

א) התקופה שלאחר הקמת הבית הלאומי.

אני יוצא מההנחה המוסרית שיש לערבים זכות בעלות על עצמם ועל קנינם. המיסא ליצור רוב יהודי היא מגוחכת. הרוב היהודי נסדר לא לפי מספר ערבי הארץ, אלא לפי צרכי העם העברי. זוהי שאלת המכסימום של קליטה בא"י. הארץ כלכלה פעם 3-4 מיליון נפש. אולי חביל בעתיד יותר. אין כלל להעריך מראש מה עם יהודי מאורגן מסוגל ליצור בא"י לאחר שיעלה בידו לגייס את כל האנרגיה והחלוציות הפונים בו אין כלל לשער איזה כוח מפעיל ומארגן יהיה לא"י לאחר שיהיה בה חצי מיליון יהודים. אי זו כוחות נרדמים בעם העורר אז. כל הספקולציה במספרי הילדים, החסותה וההגירה - משחק ילדים היא. לפנינו פרוצס של כוחות היסטוריים בלומים, שלא באו עדיין לידי גלוי. ואם מפעלנו לא יכרח באבו, לא יוחנק בראשיתו - אין ספק שאנחנו בדורנו או בדור שני נעבור את הרוב, גם לא נסתפק בו. ובמדה שחנחן יכולה להקמה ישוב של חצי מיליון - בה

במדה יגדל כוח המושך בשביל מיליונים.

והשאלה היא איך נבטיח אז שלא נשלוט על הערבים, כיהיו

הם בעלי'ם לעצמם בלבד, ואנו לעצמנו בלבד. ואני רואה את הדרך

בקביעת התאים הממלכתיים של הארץ (לא רק תאים משקיים), אשר יהיו

את הממלכה בעתיד. את התאים האלה יש לראות בנקודה היש בית היסודית

הראשונה, באבטונומיה המוניציפלית האמתית, לא במשטר התורכי-הסאונגל של

ירושלים. בקביעת אבטונומיה זו אנו מבטיחים את השלטון העצמי בא"י.

עם פיתוחה תחרות לשלטון חבל אבטונומי, ובתקופה יוחל מאוחר -

לקנטון סוברני בתוך מדינה פדרלית. אני רואה את א"י כמדינה פדרלית

של קנטונים המיושבים ע"פי חוגים לאומיים, דתיים או אחרים. כל אחד -

בקנטון ממלכתי בפני עצמו. והעניינים הארציים המשותפים (דרכי חיבור

וכו'), שצריך למעט בהם ככל האפשר, ימסרו להנהלת המדינה הפדרלית,

אשר תוסד ע"פי שיטת הבחירה היחסית והשוויון הלאומי כאחד, בצירוף

ביאח-כוח של חברי-הלאומים - כנציב עליון. נציב כזה יצטרך אולי

בעתיד לעזר בכל ארץ וארץ על ענייני המיעוט; לא תהיה בכלל סוברניות

מוחלטת לשום עם. יהיה רק שלטון עצמי מכסימלי.

ב) התקופה שלפני הגשמת הבית הלאומי.

נוסף על השלטון הכללי מהווים הערבים ואנחנו קבוצים בעלי

צרכים קבוציים, ויש לנו זכות של הנהלה עצמית. יקומו שני פירלמנטים,

ערבי ויהודי, שתפקידם רק הנהלת אותם העניינים של כל עם ועם, שאינם

כרוכים בענייני העם השני. בשטח העניינים הלאומיים, התרבותיים, הדתיים -

שלטון עצמי מלא.

ואולם לא יתכן שחושבי הארץ ימצאו מחוץ לחסום השלטון הארצי,

לא יחכן שיהיה כולו אנגלי, או כולו ערבי, לא יחכן גם בלי טבעת
מחברת. ויש צורך בעוד שני מוסדות מלבד המוניציפליסט והאבטונומיה,
והם - הנציב, ב"כ אנגליה, הארץ המנדטורית, לפיקוח על שלום הארץ
ובטחונה, המקומות הקדושים וכו' וקום שני החלקים של הצהרה בלפור
מבלי קיפות זכות. מלבדו תהיה ממשלה משותפת להנהלת כל העניינים
הריאליים של הארץ.

שלש השותפים בממשלה הם: אנגליה, היהודים והערבים.
שני הפרלמנטים ידונו לא רק על ענייניהם, אלא גם על הצעה
החוקים הממשלתיים. והיה, אם שניהם יסכימו לחוק - הריהו נכנס לחקש
באופן אוטומטי. אם אחד יחנגד - ההכרעה בידי ממשלה המרכזית.
הממשלה המרכזית ממלאה שני תפקידים: אכסוקוטיבי ומחוקק -
בכל מקרה של אי-הסכמה בין הפרלמנטים. היא תהיה קבינט של חשעה -
3 אנגלים, 3 ערבים, 3 יהודים. הערבים והיהודים מוצעים ע"י הפרלמנטים.
כל פרלמנט מציע רשימה, שמחוכה בוחר הנציב את השלושה. מסמלה כזו
היא בת-פעולה. בחוקים שיש חסכם ביחס אליהם - מוטב, באחרים - הרוב
מכריע. באופן חיאוויטי זהו גם משטר אידיאלי. כל חלק ישמור על
העניינים הלגיטימיים של עמו, והאנגלים יהיו מצויים להיות נאמנים
ליושר ולענייני שני העמים. על פי שיטה זו כל חוק, אשר יפגע בעליה,
ידחה ע"י הפרלמנט היהודי וצריך להדחות על ידי האנגלים. הוא הדין
בשעה שידרשו היהודים דבר אשר יפגע בערבים. לכל מיניסטר - שני
סגנים, כני העמים האחרים, שגם הם יוצעו ע"י הפרלמנטים, באופן שלא
תהיה מחלוקה מוטלת בידי בן עם אחד לבדו. ע"י העמדת באי-כוח הערבים
בחוק הפעולה האכסוקוטיבית - מוכרח להתגבר אצלם רגש האחיות, מה שאין

כן, כשהם עומדים בתחומי קצוח ודבורים בלבד.
יהיו קיימים, איפוא, ארבעה מוסדות שלמון, והם: נציב
(שבירו הצבא), ממשלה משוחפת, פרלמנטים לאומיים, שיש להם כוח מיעץ
מלא, ואוטונומיה מוניציפלית.
זהו הפתרון היחידי בסבך הניגודים שבארץ הזאת.

וכוחים לא היו, כי ההרצאה נמשכה כשתי שעות וחצי.
בערב בא אצלי מגנס ואמר לי בהתרגשות: הדבר העיקרי
שקלינו עכשיו לעשות זהו להוכיח לכל העולם שא"י אינה שייכת לערבים.
מההרצאה הוא מתפעל, אם כי לא בכל הוא מככים. לא הדגשתי, לדעתי,
כראוי את הרעיון שא"י נמצאת במצב יחיד במינו בעולם, ואין להשוותה
לארץ אחרת.

סדעות החברים שמעתי לע"ע רק התנגדותו של משה. וכו'
רוצה שיחזקו על הצעה זו חמש שנים. בהרב מתנגד. שני דברים
נחוצים בארץ: כידונים ובתי-ספר. ברל נוטה להצעה. בייליסון
"מעיינ". בשם ארלורוב אמרו לי שהוא מתנגד.
